

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ**

Αθήνα, 08-03-2017

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/1859/08-03-2017

Α Π Ο Φ Α Σ Η ΑΡ. 22/ 2017

(Τμήμα)

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε σε σύνθεση Τμήματος μετά από πρόσκληση του Προέδρου της στην έδρα της την Τετάρτη 11-01-2017 μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, σε συνέχεια της από 30-11-2016 συνεδρίασης, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν ο Αναπληρωτής Πρόεδρος, Γεώργιος Μπατζαλέξης, κωλυμένου του Προέδρου της Αρχής, Κωνσταντίνου Μενουδάκου, και τα αναπληρωματικά μέλη Παναγιώτης Ροντογιάννης, ως εισηγητής, και Γρηγόριος Τσόλιας, σε αναπλήρωση των τακτικών μελών Αντωνίου Συμβώνη και Χαράλαμπου Ανθόπουλου, αντίστοιχα, οι οποίοι, αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως, δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος. Επίσης, δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως το τακτικό μέλος Σπυρίδων Βλαχόπουλος και το αναπληρωματικό μέλος αυτού Χαράλαμπος Τσιλιώτης. Στη συνεδρίαση παρέστη, με εντολή του Προέδρου, η Γεωργία Παναγοπούλου ειδική επιστήμονας-ελέκτρια, ως βοηθός εισηγητή. Επίσης, παρέστη, με εντολή του Προέδρου, και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του Διοικητικού-Οικονομικού Τμήματος της Αρχής, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη της τα παρακάτω:

Η Αρχή με την απόφαση 10/2014 έχει επιβάλει στην «Ελληνική Εταιρεία Συστημικών Μελετών» (εφεξής «υπεύθυνος επεξεργασίας») διοικητικό πρόστιμο 3.000 ευρώ για παράνομη συλλογή και περαιτέρω χρήση προσωπικών δεδομένων για τον σκοπό της απευθείας εμπορικής προώθησης και διαφήμισης μέσω της αποστολής αζήτητης

ηλεκτρονικής επικοινωνίας (παραβίαση του άρθρου 11 ν. 3471/2006). Επίσης, η Αρχή επέβαλε την καταστροφή του αρχείου των διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που διατηρούσε ο υπεύθυνος επεξεργασίας, για τις οποίες δεν είχε λάβει νομίμως τη συγκατάθεση των κατόχων τους, με ακόλουθη ενημέρωση της Αρχής.

Στη συνέχεια η Αρχή έλαβε τις με αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/5327/19-10-2015, Γ/ΕΙΣ/5226/13-10-2015 καταγγελίες σχετικά με αποστολή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με τα οποία διαφημίζεται το επαγγελματικό μεταπτυχιακό πρόγραμμα CSAP, χωρίς να υπάρχει η προηγούμενη συγκατάθεση των παραληπτών. Οι καταγγέλλοντες περιλαμβάνουν στις καταγγελίες τους τις ημερομηνίες καθώς και το περιεχόμενο των μηνυμάτων που εστάλησαν στις διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τους.

Η Αρχή απέστειλε στον υπεύθυνο επεξεργασίας τα με αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/6008/18-11-2015, Γ/ΕΞ/6598/17-12-2015 έγγραφα με τα οποία ζήτησε διευκρινίσεις σχετικά με τις ανωτέρω νέες καταγγελίες. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας απάντησε με το με αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/518/28-01-2016 έγγραφο στο οποίο αναφέρεται στην ύπαρξη της δυνατότητας διαγραφής από τη λίστα αποδεκτών, μη προσκομίζοντας κάποιο αποδεικτικό για τη λήψη της συγκατάθεσης των καταγγελλόντων για τη λήψη μηνυμάτων διαφημιστικού περιεχομένου.

Τέλος, με το με αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/7628/23-11-2016 έγγραφο, η «Ελληνική Εταιρεία Συστημικών Μελετών» εκλήθη ενώπιον της Αρχής. Στη συνεδρίαση της 30-11-2016, εκπροσώπησαν την «Ελληνική Εταιρεία Συστημικών Μελετών» ο Πρόεδρος της Α και η δικηγόρος Μαρία Κωνσταντοπούλου, οι οποίοι εξέθεσαν προφορικά τις απόψεις τους και απάντησαν σε ερωτήσεις των μελών του τμήματος.

Στη συνέχεια, ο υπεύθυνος επεξεργασίας έλαβε προθεσμία και κατέθεσε εμπρόθεσμα το με αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/8080/7-12-2016 υπόμνημα. Στο εν λόγω υπόμνημα δεν αναφέρεται κάποιο στοιχείο που να αποδεικνύει ότι οι συγκεκριμένοι καταγγέλλοντες έχουν δώσει τη συγκατάθεσή τους. Αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι οι καταγγέλλοντες δεν έκαναν χρήση της δυνατότητας διαγραφής από τη λίστα των αποδεκτών μηνυμάτων ενημερωτικού χαρακτήρα, και ότι η διαχείριση των προσωπικών δεδομένων των ενδιαφερομένων για τη λήψη newsletters πραγματοποιείται με ειδικό λογισμικό και ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας ικανοποιεί και καταγράφει πλήρως τόσο τις συγκαταθέσεις όσο και τα αιτήματα διαγραφής.

Η Αρχή, μετά από εξέταση όλων των στοιχείων του φακέλου και αναφορά στα διαμειφθέντα της συνεδρίασης της 30-11-2016, αφού άκουσε τον εισηγητή και τις διευκρινίσεις της βοηθού εισηγητή, η οποία στη συνέχεια αποχώρησαν πριν από τη διάσκεψη και τη λήψη απόφασης, και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Το άρθρο 2 του ν. 2472/1997 ορίζει ότι «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» είναι «κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων». «Υποκείμενο των δεδομένων» είναι «το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα, και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από άποψη φυσική, βιολογική, ψυχική, οικονομική, πολιτιστική, πολιτική ή κοινωνική». Στο πλαίσιο αυτό, η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ενός φυσικού προσώπου αποτελεί προσωπικό δεδομένο, αφού μπορεί να λειτουργήσει ως στοιχείο έμμεσης αναγνώρισης του κατόχου της, επιτρέποντας την επικοινωνία με αυτόν, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις φέρει ακόμα και στοιχεία του ονόματος του κατόχου. Επισημαίνεται δε ότι, σύμφωνα και με τη Γνώμη 4/2007 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 της Ε.Ε. σχετικά με την έννοια των προσωπικών δεδομένων, ειδικά κατά τη λειτουργία ηλεκτρονικών υπηρεσιών, στοιχεία έμμεσης αναγνώρισης, όπως η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, μπορούν επαρκώς σε ορισμένες περιπτώσεις να διακρίνουν ένα άτομο από άλλα στο πλαίσιο ενός συγκεκριμένου συνόλου, ακόμα και αν δεν έχει γίνει η εξακρίβωση του ονόματός του. Σύμφωνα με το άρθρο 2 στοιχ. ζ) ν. 2472/1997, ως “υπεύθυνος επεξεργασίας”, ορίζεται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που καθορίζει τον σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

2. Το άρθρο 4 ν. 2472/1997 ορίζει ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει : α) να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία ενόψει των σκοπών αυτών; β) να είναι συναφή, πρόσφορα, και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας; γ) να είναι ακριβή και, εφόσον χρειάζεται, να υποβάλλονται σε ενημέρωση; δ) να διατηρούνται σε μορφή που να επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των υποκειμένων τους μόνο κατά τη διάρκεια της περιόδου που απαιτείται για την πραγματοποίηση των σκοπών της συλλογής τους και της επεξεργασίας τους.

3. Όταν ο σκοπός της επεξεργασίας είναι η απευθείας εμπορική προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών για διαφημιστικούς σκοπούς με χρήση αυτόματων συστημάτων κλήσης, τυγχάνει εφαρμογής το ειδικότερο άρθρο 11 ν. 3471/2006 για την προστασία των

προσωπικών δεδομένων στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες. Ειδικότερα, σύμφωνα με την παρ. 1 του παραπάνω άρθρου, *«η χρησιμοποίηση αυτόματων συστημάτων κλήσης, ιδίως με χρήση συσκευών τηλεομοιοτυπίας (φαξ) ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, και γενικότερα η πραγματοποίηση μη ζητηθεισών επικοινωνιών με οποιοδήποτε μέσο ηλεκτρονικής επικοινωνίας χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, για σκοπούς απευθείας εμπορικής προώθησης προϊόντων ή υπηρεσιών και για κάθε είδους διαφημιστικούς σκοπούς, επιτρέπεται μόνο αν ο συνδρομητής συγκατατεθεί εκ των προτέρων ρητώς»*. Η Αρχή με την Οδηγία 2/2011 για την ηλεκτρονική συγκατάθεση περιγράφει αναλυτικά τις προϋποθέσεις και τους τρόπους νόμιμης λήψης της συγκατάθεσης με ηλεκτρονικά μέσα για τους σκοπούς της ανωτέρω διάταξης. Μοναδική εξαίρεση στην υποχρέωση λήψης προηγούμενης συγκατάθεσης αποτελεί, σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου, η περίπτωση κατά την οποία τα στοιχεία επαφής ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αποκτήθηκαν νομίμως, στο πλαίσιο της πώλησης προϊόντων ή υπηρεσιών ή άλλης συναλλαγής και χρησιμοποιούνται για την απευθείας προώθηση παρόμοιων προϊόντων ή υπηρεσιών του προμηθευτή ή για την εξυπηρέτηση παρόμοιων σκοπών και υπό τις λοιπές προϋποθέσεις που θέτει η συγκεκριμένη παράγραφος. Επισημαίνεται ότι τα παραπάνω, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 11 ν. 3471/2006, ισχύουν και για παραλήπτες μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που είναι νομικά πρόσωπα.

4. Στην υπό κρίση περίπτωση, η «Ελληνική Εταιρεία Συστημικών Μελετών», προκύπτει ότι συνεχίζει να πραγματοποιεί αποστολή μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προκειμένου να προωθήσει το επαγγελματικό πρόγραμμα CSAP, χωρίς να έχει εξασφαλίσει την προηγούμενη συγκατάθεση των παραληπτών των μηνυμάτων. Καθώς η συγκεκριμένη περίπτωση δεν εμπίπτει στην εξαίρεση της παρ. 3 άρθρου 11 ν. 3471/2006, η πραγματοποιούμενη επεξεργασία συνιστά αζήτητη ηλεκτρονική επικοινωνία χωρίς τη συγκατάθεση των παραληπτών (spam) και παραβιάζει την παρ. 1 άρθρου 11 του ίδιου νόμου και αιτιολογεί την, κατ' εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 21 παρ. 1 εδαφ. β' και ε' Ν. 2472/1997, επιβολή των διοικητικών κυρώσεων. Σημειωτέον ότι για το ύψος του επιβαλλομένου προστίμου λήφθηκε υπόψη και εκτιμήθηκε η βαρύτητα της παραβάσεως και ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν συμμορφώθηκε στην προηγούμενη απόφαση της Αρχής.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω και τη μη συμμόρφωση του υπευθύνου επεξεργασίας στην προηγούμενη απόφαση της Αρχής, που αναφέρεται στο ιστορικό, επιβάλλει στην «Ελληνική Εταιρεία Συστημικών Μελετών»:

α) Πρόστιμο τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ για παράνομη συλλογή και περαιτέρω χρήση προσωπικών δεδομένων για τον σκοπό της απευθείας εμπορικής προώθησης και διαφήμισης μέσω της αποστολής αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας (παραβίαση του άρθρου 11 ν. 3471/2006).

β) Διατάσσει την καταστροφή του αρχείου των διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που διατηρεί η εταιρεία και για τις οποίες δεν έχει λάβει νομίμως τη συγκατάθεση των κατόχων τους, με ακόλουθη ενημέρωση της Αρχής

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Γεώργιος Μπατζαλέξης

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου